שר היער
وزير الغابة

חליל בלבין
רונית גולדשמידט
נטע לאופר
יעל סלומה
רונית צתרי
ישראל רבינוביץ

אוצרות:
יעל סלומה

خليل بلابين
رونيت غولدشميدت
نيطاع لاوفر
ياعيل سلومه
رونيت تستري
يسرائيل ريبنوبيتش

القيمةعلى المعرض:
ياعيل سلومه

אלמסן
ALMACEN
المخزن

www.almacenjaffa.com

Halil Balabin, *The Prophet*

שר היער
אפריל 2021
גלריה אלמסן, יפו

עיצוב גרפי: אביחי מזרחי
עריכת טקסט: טל גרנות
תרגום לאנגלית: יהודית אפלטון
תרגום לערבית: אלהאם אבו חמידה
ייעוץ טכני: זיו ברסטט
הקמה: קובי דוידר
הפקה: יניב לכמן
דפוס: ע.ר. הדפסות בע״מ

وزير الغابة
نيسان 2021
غاليري المخزن، يافا

تصميم جرافيكي: أفيحاي مزراحي
تدقيق لغوي: طال غرانوت
ترجمة للانجليزية: يهوديت افلاطون
ترجمة للعربية: إلهام أبو حميدة
استشارة تقنية: زيف بارسيسات
إقامة المعرض: كوبي دافيدار
إنتاج: يانيف لاحمان
طباعة: ع.ر. للطباعة م.ض

Netta Laufer, *Waltz*

Ronit Citri, *Hearing Flames*

״אָבִי, הוֹי, אָבִי! הִנֵּה תָּפַס בִּי. הוֹי הוֹי, שַׂר הַיַּעַר פָּגַע בִּי, אָבִי!״ [1]

התערוכה **שר היער** נובעת מתוך שני יסודות בעלי מיתולוגיה ענפה: היער והאש. הם קשורים זה בזה בקשר עבות וארוך שנים, שכורך את היצירה בכח ההרס ואת ההתחדשות בטראומה.

היער הצפון-אירופי נתפש כמקום מושבם של יצורים קסומים ואפלים, של יצרים וסערת רגשות, של הרומנטיקה ושל אגדות האחים גרים. זהו גם אתר הטראומה בזכרון הקולקטיבי היהודי. עוד בתחילת המאה ה-20, לאחר הגיעם של מהגרים יהודים-אירופאים לארץ ישראל, הניסיון לייסד מדינה אירופית במזרח התיכון התבטא גם בעיצוב הנוף. זו הייתה תמצית אידיאל ״הפרחת השממה״ הציוני שמשמעותו יבוא הנוף המיוער הצפון-אירופי במחיר כיסוי הטבע הצחיח המקומי, במטרה לסמן טריטוריה ושליטה. כך, נוף הטראומה האירופית הפך לנוף האידילי של מזרח תיכון מתוקן.

היערות מהווים כשישה אחוזים משטחה של ישראל, ורובם נטע אדם. האש היא זו המאפשרת את חידושם: אורן ירושלים, העץ הדומיננטי ביערות שנטעו על ידי קק״ל, מתחדש באמצעות שריפות. מחטי האורן מאיצים את התפשטות האש, שחומה פותח את אצטרובלי העץ המשחררים את זרעיהם אל הקרקע. בתודעת התרבות היהודית-ישראלית, כותב גדעון עפרת, ארכיטיפ האש נוכח מכל עבר: החל בסנה הבוער, בעמוד האש האלוהי ובטקסי הקרבת קורבנות, המשך במשרפות על אדמת אירופה, ובנר ״יזכור״, וכלה בקומזיצים ובכתובות האש של תנועת הנוער. כל אלה מכוננים את הלהבות כחלק מהנרטיב הציוני הקושר בין שואה לתקומה. והלהבות, בתורן, מקפלות בתוכן הן את הסכנה הגלומה בהן באופן אינהרנטי והן את הטקסיות בעלת המנגנון הריטואלי.

התערוכה **שר היער** מבקשת לשרטט את הקשר בין שני הדימויים הארכיטיפים - היער והאש - להשפעתו של מקרה רצח מ-2014 על האמנות הישראלית העכשווית. ב-12 ביוני 2014 נחטפו ונרצחו שלושה נערים יהודים, יעקב נפתלי פרנקל, גיל-עד שער ואייל יפרח, על ידי שני פלסטינים מתנועת החמאס. 18 ימים לאחר מכן, ב-30 ביוני, אותרו גופותיהם סמוך לחברון. יום לאחר הלוויתם, ב-2 ביולי, נרצח הנער מוחמד אבו ח׳דיר על ידי שלושה ישראלים יהודים, כנקמה על רצח שלושת הנערים. אבו ח׳דיר בן ה-16, נחטף בשעות הלילה המאוחרות משכונת מגוריו, שועפט, ונלקח ליער ירושלים - שם הוצת למוות. הזעזוע מהאירוע הניע אמנים מקומיים לבחון ולנתח את הגורמים, הסיבות והעובדות של הרצח הברוטלי באמצעות יצירתם. התערוכה **שר היער** חוזרת אל הרצח, סוקרת את האופנים השונים בהם הוא מופיע בשדה האמנות המקומי, ובוחנת כיצד שני הארכיטיפים - היער והאש - קשורים באירוע האלים.

מרבית העבודות המשתתפות בתערוכה מסמנות את יער ירושלים כמוקד יצירתן, וברובן גם חוזר העץ הנפוץ ביערות המקומיים - אורן ירושלים. **רונית גולדשמידט** מציירת את הרגע הדרמטי בו אוחזת האש בעץ אורן. **חליל בלבין** ממקם את דמויותיו הרדופות בתוך נופי יער ירושלים. **רונית צתרי** קושרת בין שני אירועי שריפה שהתרחשו ביער ירושלים: רצח אבו ח׳דיר ושריפה שאיימה לפגוע במוזיאון יד ושם. **נטע לאופר** מלקטת זוגות מחטי אורן מיער ירושלים ומתעדת אותם בצילומי תקריב. **ישראל רבינוביץ** שורף כתובות אש בשמות אנשים שהציתו את עצמם או שהוצתו על ידי אחרים. **יעל סלומה** עוקבת אחר מסלולו של הנער אבו ח׳דיר בליל

רציחתו בווידאו המורכב מ–1,400 צילומי סטילס.

הבלדה האפלה ׳שר היער׳, שכתב גתה בסוף המאה ה–18, מתארת את המוות האורב ביער, ומאיים ליטול את נפשו של ילד החוצה אותו במחיצת אביו. לכל אורכה, היא מגוללת מאבק בין סערת הרגשות ההזייתית בה לכוד הבן, לבין השכלתנות התבונית של האב. בסופה, הכוחות האפלים הרוחשים ביער מביאים למות הבן, ומסמנים בכך את חוסר היכולת של ההגיון להתמודד עם סחף הרגשות, האלימות והאפלה הטמונים ביער, ובעולמנו.

1. יוהאן וולפגנג פון גתה, ״שר היער״, 1782, תרגום מגרמנית: שאול טשרניחובסקי.

2. גדעון עפרת, ״מגילות האש״, מתוך: *המחסן של גדעון עפרת*, 24 במאי, 2020.

"يا أبتي، يا أبتي، قد أمسكني الآن! إيرلكوينغ قد آذاني".[1]

المعرض **وزير الغابة** هو انبثاق لرمزين منتشرين في الأساطير، هما: الغابة والنار. الارتباط بينهما متماسك، مركب وطويل المدى، فهو يغلف العمل الفني بقوة الدمار، والتجدد بالصدمة.

الغابة في شمال أوروبا اعتُبرت دائما مسكنا للكائنات الساحرة الغامضة، مكانا للغريزة والمشاعر الهائجة، للرومانسية وحكايات الأخوين غريم. الغابة هي أيضا موقعا للصدمة النفسية في الذاكرة الجماعية اليهودية. فمع بداية القرن العشرين، بعد وصول المهاجرين اليهود ذات الأصول الاوروبية الى البلاد، انعكست محاولة بناء دولة أوروبية في الشرق الأوسط من خلال تشكيل وقولبة المنظر الطبيعي. إنه جوهر الهدف في الفكر الصهيوني "قهر الصحراء وجعلها مزهرة"، والمعنى من ذلك هو إخفاء الطبيعة المحلية وخلق طبيعة جديدة، كالغابات الشمال أوروبية بهدف الإشارة إليها كمناطق تحت السيطرة. مساحة الغابات في إسرائيل هي ستة بالمائة ومعظمها تمت زراعتها على يد الإنسان. هكذا تحول منظر الصدمة الاوروبية إلى المنظر المثالي لشرق أوسط أفضل.

النار هي من تتيح الفرصة لتجدد الغابات في إسرائيل: أشجار الصنوبر في القدس، الأشجار التي تسود معظم الغابات والتي زرِعت من قبل "كاكال"، الصندوق القومي اليهودي، هذه الأشجار تتجدد بمساعدة الحرائق. أوراق الصنوبر الإبرية تسرّع من انتشار النار، أكواز الصنوبر تتفتح بسبب الحرارة الناتجة عنها وتتساقط بذورها إلى الأرض. عن الوعي الثقافي اليهودي-الاسرائيلي، يكتب غدعون عفرات[2]، بأن النموذج الأصلي للنار حاضر في كل زاوية: بدءا بالشجرة الشوكية الملتهبة، في عمود النار الإلهي وفي طقوس تقديم القرابين، انتقالا للمحارق في أوروبا، والشمعة التذكارية "لنتذكر"، وفي النهاية بالموقدة والشعارات النارية في معسكرات حركات الشبيبة. جميع هذه الأمور تجعل اللهاب جزءا من الرواية الصهيونية التي توثق العلاقة بين الكارثة والصمود. واللهاب، بدورها، تطوي بداخلها الخطر المخفي المتأصل بها وكذلك في مراسم الطقوس.

المعرض **وزير الغابة** يقدم صورة للعلاقة بين نموذجان أصليان، هما - الغابة والنار - وتأثير عملية القتل عام 2014 في الفن الإسرائيلي الحالي. ففي الثاني عشر من حزيران عام 2014 تم اختطاف وقتل ثلاثة شبان وهم، يعكوف نفتالي فرنكل، غيل-عاد شاعر وإيال يفرح، من غوش عتصيون، على يد فلسطينيين من حركة حماس. وفي الثلاثين من حزيران، بعد مرور ثمانية عشر يوما، تم العثور على جثتهم بالقرب من الخليل. يومان بعد إقامة الجنازة، في الثاني من تموز، قتل الفتى محمد أبو خضير على يد ثلاثة يهود إسرائيليين، إنتقاما لمقتل الشبان الثلاثة. وقد تم اختطاف محمد أبو خضير والبالغ من العمر ستة عشر عاما في ساعة متأخرة من أمام بيته، في حي شعفاط، وقد قام المختطفون بأخذه إلى إحدى الغابات في القدس وهناك قاموا بحرقه حتى الموت. عملية قتل الفتى محمد أبو خضير أثارت الصدمة في الشارع الإسرائيلي، مما جعل العديد من الفنانين المحليين الشروع بالبحث وتحليل العوامل، الأسباب، الحقائق والخصائص لعملية القتل الوحشية من خلال أعمالهم الفنية. يعود المعرض **وزير الغابة** إلى عملية القتل ويستعرض الأساليب المختلفة لعرض الحادثة في الحقول الفنية المحلية، ويلجأ الى استخدام رمزين، هما - الغابة والنار.

معظم الأعمال الفنية المشاركة في المعرض تشير إلى الغابات في القدس كمصدر إيحاء لها،

وفي غالبيتها يعاد ظهور الشجرة الأكثر إنتشارا في غابات البلاد، صنوبر القدس. **رونيت غولدشميدت** ترسم اللحظة الدراماتيكية التي تستولي فيها النيران على شجرة الصنوبر. **خليل بلابين** يضع شخصياته التي تلاحقها الأرواح في مواقع مختلفة داخل غابات القدس. **رونيت تستري** تربط بين حادثتين لحرائق في غابات القدس: مقتل محمد أبو خضير والحريق الذي هدد متحف ياد فاشيم. **نيطاع لاوفر** قامت بتلقيط أزواج أوراق الصنوبر الإبرية من غابات القدس وتقوم بتوثيقها من خلال تقنية التصوير عن قرب. **يسرائيل رينوبيتش** يقوم بإشعال شعارات نارية تحمل أسماء أشخاص حرقوا أنفسهم أو تم حرقهم من قبل آخرين. **ياعيل سلومه** تتعقب المسار الأخير لمحمد أبو خضير في ليلة قتله من خلال فيديو لِ 1400 صورة ستيل.

القصيدة الغامضة "وزير الغابة"، التي كتبها جوته في نهاية القرن الثامن عشر، تعرض وصفا للموت المتربص في الغابة والذي يهدد بسلب روح طفل يمر من هناك برفقة أبيه. القصيدة هي أحداث متتالية للصراع بين عاصفة من المشاعر الهائجة والغير واقعية التي تسيطر على الطفل،وبين عقلانية وحكمة الأب. في النهاية تتمكن تلك القوى الغامضة الثائرة في الغابة من قتل الطفل، مما يرمز إلى عدم قدرة المنطق على التحدي والوقوف أمام المشاعر الهائجة، أمام العنف والظلمة المختبئين في الغابة، وفي عالمنا.

1. يوهان فولفانغ جوته، "ايرلكوينغ"، 1782، ترجمة ياسر الشريف.

2. غدعون عفرات، "ميثاق النار"، مأخوذة من مخزن غدعون عفرات، 24 أيار، 2020.

before dawn from his neighborhood of Shuafat, and taken to the Jerusalem Forest where he was burned to death. The brutal murder led local artists to examine and analyze its facts and factors through their artwork. **Erlking** returns to the violent event, surveys the various modes in which it appears in local art, and uses the two archetypes of the forest and the fire to examine its traumatic impact on the general public.

Nearly all of the artists participating in the exhibition locate the focus and source of the exhibited artworks in the Jerusalem Forest, and many feature the most common tree in Israel: the Jerusalem Pine. **Ronit Goldschmidt** paints the dramatic moment at which the fire takes hold of the pine. **Halil Balabin** locates his tortured figures in the landscapes of the Jerusalem Forest. **Ronit Citri** associates two incidents involving fire that took place in the forest: the murder of Abu Khdeir and the forest fire that threatened to damage the Yad Vashem Museum three years before. **Netta Laufer** collects pine needles from the Jerusalem Forest, documenting them in close-up photographs. **Israel Rabinovitz** burns fire inscriptions on canvas with the names of people who set themselves on fire or were burned to death by others. **Yael Sloma** traces the route taken by the young Abu Khdeir on the night of his murder in a video comprising 1,400 still photographs.

The ballad, "The Erlking", written by Goethe in the late 18th century, describes Death stalking through the forest, threatening the life of a child crossing it, held in his father's arms. The poem recounts the struggle between the hallucinatory emotional storm gripping the child and the father's intellectual, logical responses. Finally, the evil forces inhabiting the forest bring about the death of the son, thus signifying the inability of logic to cope with sweeping emotions, violence, and the darkness embodied in the forest and in our world.

1. From "Erlkönig" ("The Erlking"), a poem by Goethe written in 1782.

2. Gideon Ofrat, "The Fire Scrolls", from *Hamahsan Shel Gideon Ofrat* [Gideon Ofrat's Storeroom, blog, Heb.], May 24, 2020.

“Dear father, oh father, he seizes my arm! The Erlking, father, has done me harm.”[1]

The exhibition **Erlking** stems from two elements with extensive mythologies: the forest and fire. Both elements have a longstanding and close link that binds creation with destruction and ties revival to trauma.

The northern European forest is perceived as a place where dark, enchanted creatures live, where urges and tempestuous emotions thrive, and romance and the tales of the Brothers Grimm dominate. The forest is also the site of trauma in the Jewish People’s collective memory. As early as the beginning of the 20th century, when European Jews immigrated to Palestine-Eretz Israel, the attempt to establish a European-style state in the Middle East was reflected as well in landscape design. This was the essence of the Zionist ideal of “making the desert bloom,” resulting in the importation of the forested European landscape onto the local desert nature, for the sake of marking territory and taking control. Thus, the European landscape of trauma became the ideal landscape of a “New Middle East.”

Forests now constitute approximately 6% of the area of Israel, most of which are the result of the afforestation efforts. They regenerate by fire: the Jerusalem Pine, the tree most frequently planted by the Jewish National Fund-Keren Kayemeth LeIsrael, renews itself through forest fires. The pine needles accelerate the spread of the conflagration, whose heat opens up the pine cones which then release their seeds into the ground. As the Israeli art historian Gideon Ofrat stated, the archetype of fire is present almost everywhere in the Jewish Israeli cultural consciousness: from the biblical Burning Bush, through the Pillar of Fire, sacrificial ceremonies, the crematoria on European soil and memorial candles, to campfires and fire inscriptions of Israeli youth movements.[2] All of these constitute the flames as a part of the Zionist narrative that ties the Holocaust to national rebirth. The flames, in turn, enfold both the danger inherent in them and the mechanism of a ritual.

The exhibition **Erlking** attempts to delineate the link between the two archetypal images of forest and fire to the impact of a murder that occurred in 2014 on contemporary Israeli art. On June 12, 2014, three Israeli teens, Gilad Sha’er, Naftali Frenkel, and Eyal Yifrah, were abducted and murdered by two Hamas members. Eighteen days later, on June 30, their bodies were located near Hebron. A day after their funerals, on July 2, 2014, Mohammed Abu Khdeir, a 16-year-old Palestinian, was murdered by three Jewish Israelis in revenge for the murder of the three teens. Abu Khdeir was abducted

Israel Rabinovitz, *Live Torches*

Yael Sloma, *The Teenager*

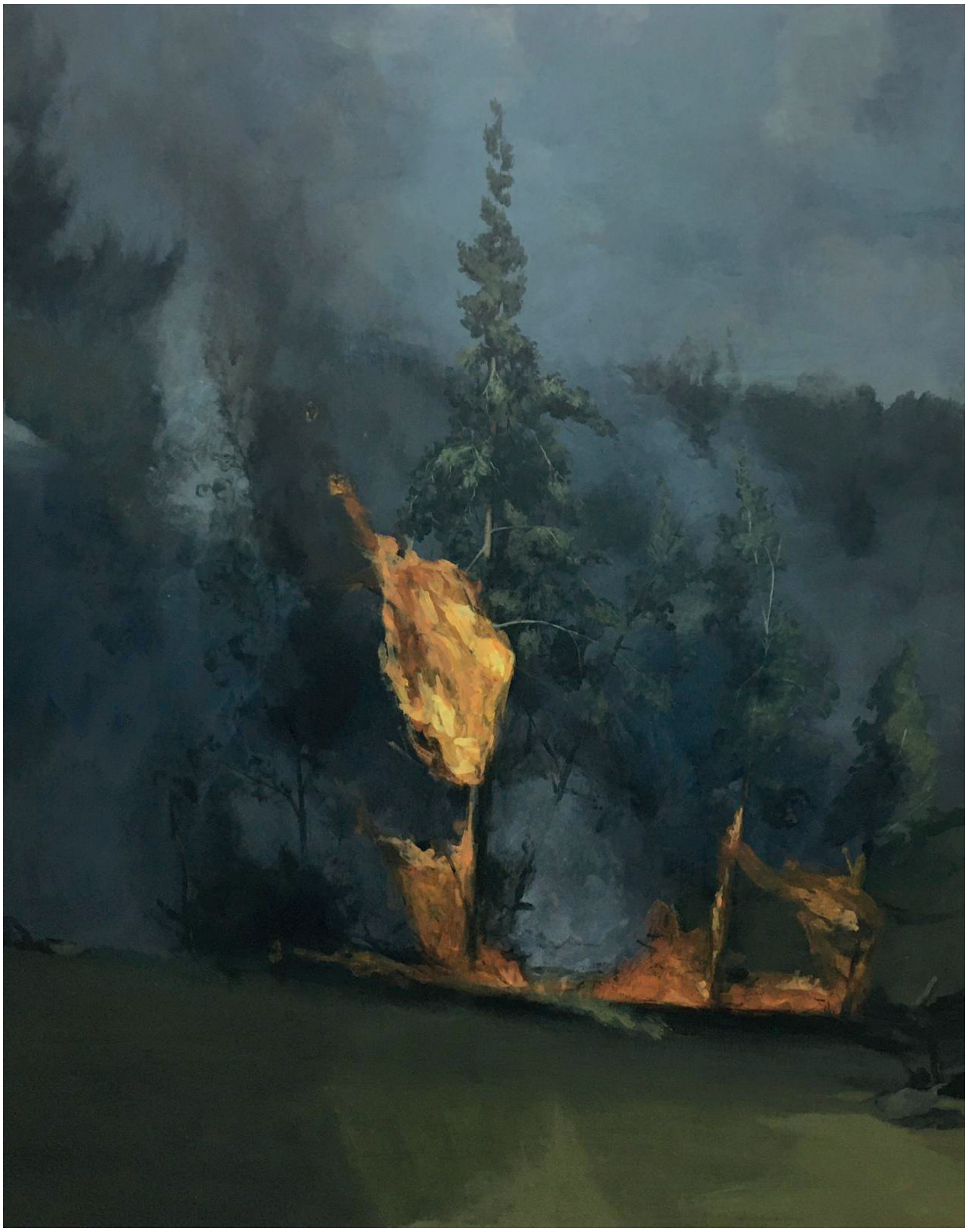

Ronit Goldschmidt, *Burning Brand*

Erlking
April 2021
Almacen Gallery, Jaffa

Graphic Design: Avihai Mizrahi
Text Editing: Tal Granot
English Translation: Judith Appleton
Arabic Translation: Elham A Hamedeh
Technical Consult: Ziv Barcesat
Set up: Koby Davider
Production: Yaniv Lachman
Print: A.R. Printing Ltd

Halil Balabin
Ronit Citri
Ronit Goldschmidt
Netta Laufer
Israel Rabinovitz
Yael Sloma

Curator:
Yael Sloma

ERLKING